

Agrotechnikai tevékenységek a gyümölcsösben novemberben

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 09.11.2025 *Брой:* 11/2025

A novemberi agrometeorológiai feltételeket a klimatikus normákhoz közeli és azok feletti hőmérsékletek, valamint a havi normák körüli és alatti csapadék mennyisége határozza meg. November legtöbb napjára az átlagosnál magasabb napi középhőmérsékletet jósolnak.

November elején az északi sarki hideg távol marad Európától, köszönhetően az Északi-sark felett erősen koncentrált poláris örvénynek. Bulgáriában ez a szokásosnál enyhébb időjárást eredményez – nappali hőmérséklet 14 és 18°C között, déli régiókban akár 20°C-ig. Összességében az első tíz nap végéig nem várható komoly csapadék. Rövid életű légköri zavarok lehetségesek, de rövid ideig tartanak. Nő a hőmérsékleti

inverziók valószínűsége, számos területen a minimális hőmérséklet nulla körül és az alatt lesz, fagyra alkalmas körülményekkel.

A hónap közepén hűvösebb levegő éri el a Balkánt északkelet felől. Bulgáriában ez hőmérsékletcsökkenéssel jár, amely megközelíti az évszaknak megfelelő normákat – nappali hőmérséklet 8 és 13°C között, minimális hőmérséklet 1 és 6°C között. Az alföldeken gyakoribbá válnak a reggeli ködök és inverziók. November végén esőre és hóra számíthatunk, különösen a hegyekben. A hónap vége felé, november 25. után északkeleti hideg légtömegek várhatóan leereszkednek a Balkán felé. Ezt követően érezhető lehűlés várható, különösen Észak- és Nyugat-Bulgáriában. Hó lehetséges a hegyekben és a hegyvidéki előterekben, eső és havas eső az alföldeken. Tiszta időben a reggelek hidegek lesznek, gyakori fagyokkal és negatív hőmérsékletekkel.

A hónap folyamán, a második tíz napos időszakban kedvezőbb feltételek alakulnak ki a gyümölcsfák ültetésére és a gyümölcstermesztésben végzett növényegészségügyi tevékenységekre.

A gyümölcsfa csemetekertekben

Az anyanövényeket kiássák a sarjázó ágyásokban. Minden – gyökeres és gyökértelen sarjat – ollóval vagy éles késsel a lehető legalacsonyabban vágunk le. Ha az anyabokrok gyengék, 1-2 sarjat hagynak meg erősítés céljából. A sarjak levágása után az anyanövényeket földdel takarják be, hogy megóvják őket a téli fagyoktól.

Az alanyokat a vetőágyásokból a növények vegetációs időszakának befejezése után távolítják el.

Ha a levelek nem hullottak le, kézzel vagy defoliánsokkal – 0,1-0,2% kalcium-kloriddal, 0,4% mangán-kloriddal és másokkal – permetezve távolítják el őket. Az alanyokat a BDS szerint osztályozzák, kiválogatva a gyenge, fejletlen és túlnőtt példányokat.

Az első éves csemetekertben alanyokat ültetnek. A talajt előre alaposan elő kell készíteni. Az ültetési távolságok a gyümölcsfajtától függenek, általában 80 x 20 cm, diófák esetében – 100 x 30 cm. A magonc alanyokat 1-2 cm-rel mélyebbre ültetik a gyökérnyaknál, a vegetatív alanyokat pedig – 20 cm mélységbe, függetlenül a gyökérrel borított rész hosszától. Ültetés után az alanyokat megöntözik és 10 cm magasra feltöltik, hogy megőrizték a nedvességet és sikeresebb legyen a szemzés.

A csemetekertben el nem ültetett alanyokat tavaszig védett, szélvédett helyen, gazdasági épületektől távol tárolják. A gyökereket laza, nedves földdel betakarják és alaposan megöntözik.

Új sarjazó ágyásokat ültetnek. Előnyben részesítik a könnyű, nedvességmegtartó, mélyen művelt talajt, amelyet dekarénként 4-6 tonna istállótrágyával, 100-150 kg szuperfoszfáttal és 50-60 kg kálium-szulfáttal trágyáztak. A növényeket 1,8 – 2 m sortávolságra és 35-60 cm tőtávolságra ültetik, 25-30 cm mélységbe. Ültetés után a föld feletti részt körülbelül 20 cm-rel a talajfelszín fölött levágják.

Cseresznyemagok vetéshez

A magokat a vetőágyásokba vetik. A talajt előzetesen dekarénként 4-5 tonna istállótrágyával trágyázzák, és kerti állapotba hozzák – 30-35 cm mélyen felszántják és elegyengetik. Az alma- és körte magokat nem rétegezik előzetesen, míg a kisebb csonthéjas gyümölcsök magjait két hónapra nedves homokban rétegezik, hogy elősegítsék a betakarítás utáni érési folyamatokat.

A gyümölcsfákat kiássák, osztályozzák és tárolják. A kiassást traktor ekével, hidraulikus függesztett berendezéssel vagy speciális fogóval végzik. Az osztályozás a BDS követelményei szerint történik, kötegekbe kötik őket – egyenként 25 darabot, fajtanevet és alanytípust jelző címkével. A fákat sík, jól vízelvezető, szélvédett helyen, gazdasági épületektől és szénatárolóktól távol tárolják, és megöntözik, hogy a talaj jól tapadjon a gyökerekhez.

Vesszőket gyűjtenek tavaszi oltáshoz. Általában a fák koronájának déli részéből szedik a vesszőket. 25 darabos kötegekbe kötik, és nedves homokban, árnyékos helyen, hűvös pincékben vagy hidegtárolókban tárolják.

Gondoskodnak a rétegezett magokról. A hónap vége felé megkezdődnek az asztali oltás előkészületei.

Gyümölcsösökben

Fiatal gyümölcsösökben rögzítik az elhalt fák számát, és tervet készítenek az üres helyek faj és fajta szerinti pótlására. Javítják és újakat építenek a drótszerkezeteket, és folytatódik az istállótrágya szállítása és terítése. Szárazság esetén vízvisszatartó öntözést végeznek 60-80 m³ vízzel dekarénként.

Almaültetvények téli metszése

Megkezdődik az almatermésű gyümölcsfajok téli termőmetszése.

Gyümölcsfákat ültetnek új ültetvényekbe. Sűrű ültetvények létrehozásakor ültetőgödrök helyett barázdákba történő ültetés javasolt.

Eperültetvényekben

Folytatódik az eperpalánták eltávolítása, előkészítése és hűtőszekrényben való tárolása tavaszi-nyári ültetésre.

Szárazság esetén az szeptemberben vagy októberben létesített ültetvényeket öntözik, és ha gyomok vannak, a területet megtisztítják. A hónap végén vízviisszatartó öntözést végeznek a régi ültetvényeken.

Növényeket ültetnek fűtött üvegházakba korai epertermelés céljából.

Málnaültetvényekben

Az ültetési anyagot kiássák, osztályozzák és tárolják. A termőültetvényről a sarjakat kézzel, egyenes ásóval távolítják el. A második éves anyaültetvényekről minden ültetésre alkalmas sarjat – kivéve az engedélyezésre szántakat – kézzel távolítják el. Az anyaültetvényekről a harmadik évben ekével vagy fogóval távolítják el a sarjakat. A tavaszi ültetésre szánt sarjakat barázdákban tárolják, a gyökérnyak felett 15-20 cm-es földréteggel befedve. A talajt letapossák és alaposan megöntözik.

Új málnaültetvényeket létesítenek.

Feketeribizli ültetvényekben

Érett dugványokat gyűjtenek. Fiatal termő- vagy anyaültetvényekről származó egyéves hajtásokat használnak. A hajtásokat dugványokra vágják. Minden dugványnak 20-25 cm hosszúnak és 5-6 mm-nél vastagabbnak kell

lennie. Az alján a dugványt 2-3 mm-rel a rügy alatt vágják, a tetején pedig – legfeljebb 1 cm-rel a rügy felett.

A dugványokat gyökereztetik. A sorban a dugványokat 15-20 cm távolságra, ferdén, közel 45°-os szögben helyezik el a talajban. Könnyű talajokban tűzdelővel, nehéz talajokban ültetőszerszámmal ültetik őket. A legfelső rügyet a talajfelszín alatt hagyják. Ültetés után a dugványok körüli talajt letapossák.

Az ültetési anyagot kiássák, osztályozzák és tárolják. A gyökeres növényeket a hónap elején kézzel vagy géppel távolítják el, de nem 0 °C alatti hőmérsékleten. A tavaszi ültetésre kijelölt növényeket barázdákban vagy árkokban tárolják, 45-50 cm mélyen. Gyökereiket befedik, a talajt letapossák és alaposan megöntözik. Egér elleni védekezési intézkedéseket tesznek.

Új feketeribizli ültetvényeket létesítenek, és a bokrokat termőmetszésben részesítik.

Más kultúrájú ültetvényekben

Füge dugványokat gyűjtenek gyökereztetésre. Egyéves, 1-1,8 cm vastag, rövid ízközű ágakat használnak gyökereztetésre. A dugványokat 25-26 cm hosszúságúra alakítják. Az alsó vágást közvetlenül a csomó alatt, a felsőt pedig – 1 cm-rel egy jól fejlett oldalsó rügy felett – ejtik. A dugványokat 50 darabos kötegekbe kötik, felcímkézik, és homokba ássák hűvös helyiségekben vagy a szabadban, sekély árkokban – legfeljebb 25 cm mélyen.

Gránátalma dugványokat gyűjtenek gyökereztetésre. Egy- vagy kétéves ágakról kell származniuk. A dugványok hossza 20-25 cm, az aljuk vastagsága pedig – 0,5-től 1,2 cm-ig. Vágás után az ágakat megtisztítják a tövisektől és az oldalhajtásoktól, és 20-25 cm hosszú dugványokat alakítanak ki. Kötegekbe kötik és felcímkézik őket. Hűvös helyen, nedves homokban vagy kültéri árkokban tárolják őket. Intézkedéseket tesznek a kiszáradás megelőzésére.

Homoktövis dugványokat gyűjtenek gyökereztetésre. Ugyanúgy, mint a gránátalma esetében.

Babérfa magokat gyűjtenek. A magokat megtisztítják a terméshéjtól. Enyhén nedves homokban, hűvös pincékben vagy a szabadban tárolják őket. Melegebb régiókban a magokat azonnal a tisztítás után szabadföldre vetik. A vetőágyásba 4-5 cm mélyen, 20 cm – sorok között és 5 cm – soron belül távolságra vetik. A magokat homokkal vagy más mulcsozó anyagokkal takarják be.

Kaukázusi datolyaszilva magokat gyűjtenek, tisztítanak, árnyékos helyen szárítanak, és hűvös helyiségekben, nedves homokkal vagy zeolittal keverve tárolnak.

Folytatódik a kukuch (ostorfa) magok gyűjtése, amelyeket pisztácia alanyok előállítására használnak.

Ha meleg helyiség áll rendelkezésre, citrommagokat és hármalevelű narancs (*Poncirus trifoliata*) magokat vetnek dobozokba, ládákba stb. A talajkeverék egy rész talajból, két rész homokból és egy rész jól rothadt istállótrágyából áll. Rendszeresen nedvesítik.

Gránátalmát, fügét, datolyaszilvát, babérfát és homoktövist ültetnek, az ültetési területek előzetes kijelölése után. A következő távolságokra ültetik őket – füge – 5x5 m, gránátalma – 4x4 m, datolyaszilva – 5x5 m, babérfa – 3x0,8 m, homoktövis – 4x2,5 m.

Gyökeres gránátalma, füge, homoktövis dugványokat és egyéves oltott datolyaszilva fákat ásnak ki a szabadban.

Datolyaszilva gyümölcsöket takarítanak be, a gránátalma betakarítása befejeződik, és megkezdődik a datolyaszilva és füge termőmetszése.

Megkezdődik a metszett hajtásokról származó szárított babérlevél gyűjtése.

Elvégzik az aktinídia (kivi) téli metszését. Eltávolítják a túlsűrűsödő hajtásokat, pótolják a kimerült kordonokat, és eltávolítják az öreg termőrészt. Befejeződik az aktinídia gyümölcsök betakarítása és tárolása. Gyökeres aktinídia dugványokat ültetnek további termesztésre.